

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yel eli*.

Ἐσωκάρδιον φορούμενον ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ ὑποκαμίσου ὑπὸ τῶν βρακοφόρων νησιωτῶν, μὲ λευκὸν συνήθως χρῶμα ἔχον διάφορα κεντήματα ἐνθ' ἂν.: *Πλοῖός σου τὸ κένδησεν δὲ γιαλελί σ-σον; Καρδάμ. "Ἐνα μ' κρὸ π'λλάζ' π' φουράει 'ς τὰ στήθια τ' ἔνα κόκκ'νον γιαλιλί, αὐτὸς εἶναι οὐ κουβου-γιάννους Σάμ. || "Ἄσμ.*

Τὸ γιαλελί σου ποὺ φορεῖς τὸ κορδοπολεμένο σου κάμνει τὸ κορμάκι σου γλινὸ νῆαι χαδεμένο Πυλ.

Βάρ'τε του τὸ γελέκι του γή τ' ἄξιο γιαλελί του, τὸ κενδήτὸ μανδήλι του ποὺ τοῦ 'χει ἡ καλή του Κῶς. 'Ἡ λ. καὶ εἰς προικοσύμφωνον τοῦ 1776 ἀπὸ Κάρπ. «Δίω τοῦ υἱοῦ μου γιαλελί ἃ 4» Συνών. γιλέκο, ἔσω-κάρδι.

γιαλέμα τό, ἐνιαχ. γιαλ'μα Εὐβ. (Αἰδηψ.)

Ἐκ τοῦ ρ. *γιαλέω*.

Ἡ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἀλίευσις ὁστρέων, ἔχινουιδῶν, μαλκοστράκων καὶ μαλακίων: *Πᾶμε σήμερα γιὰ γιαλ'μα;*

γιαλεύω Πόντ. (Οἶν.) κ.ά. γιαλεύου Εὐβ. ('Αγία Ἄνν. Αἰδηψ. κ.ά.) Θεσσ. (Μελιβ. κ.ά.) Ἰμβρ. Λήμν. (Πλάκ. κ.ά.) Μακεδ. ('Αγιος Νικόλ. κ.ά.) Σκίαθ. Σκόπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γιαλόω*.

1) Διημερεύω εἰς τὸν αἰγιαλὸν Πόντ. (Οἶν.): *'Ἀσ' σὸ πρωτ' ὡς τὸ βράδυ γιαλεύει κι ἄσ' σὴ θάλασσαν 'κ' ἐβγαίνει.* 2) Ἀλιεύω παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ὁστρεα, ἔχινουιδῶν, μαλακόστρακα καὶ διάφορα μαλάκια Εὐβ. ('Αγία Ἄνν. Αἰδηψ. κ.ά.) Θεσσ. (Μελιβ. κ.ά.) Ἰμβρ. Λήμν. Μακεδ. ('Αγιος Νικόλ. κ.ά.) Σκίαθ. Σκόπ.: *Κατέβιναν κι γιαλίβαν 'ς τ' θάλασσα πιταλόνδια, γκουχύλια, ἄχ'νούς. Μελιβ. Θὰ πᾶμι αὐριοῦ τοῦ πουργὸ νὰ γιαλέφουμ' Ἰμβρ. "Ἐχ' καλουσύν' σήμερα. Θὰ πᾶμι νὰ γιαλέφουμι Ἀγιος Νικόλ. Οὐ κόσμους σὰ βᾶν' νὰ γιαλέφ'νι (εἰς βυθισθεῖσαν ἀρχαίαν πόλιν), βρῖσζ'νι κατ' ἁλάδεις, κανάτις κι παλιά φλουριά (ἁλάδες=λουλάδες=πίπες) Λήμν. β) Ἀλιεύω ἰχθῦς εἰς ἀνοικτὴν θάλασσαν Λήμν. (Πλάκ.): *Δέκα πιδιά ἔκανα. Οὐλα γιαλεύ'νι, ψαράδεις βγή-καν. Συνών. ἀλέεω, ψαρεύω.**

γιαλήσιος ἐπίθ. Αἴγιν. Ἀντίπαζ. Ἐρεικ. Ἡπ. (Πάργ. κ.ά.) Κέρκ. Μαθράκ. Παξ. κ.ά. — Α. Μαμμέλ., Θαλασσιν., 13, 120 Σταθμ., 91 γιαλήθους Ἀλόνν. Μακεδ. (Κολινδρ. Λιτόχ. Μύρκιν. κ.ά.) Στερελλ. ('Αράχ. Δεσφ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γιαλόω* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ή-σ-ιος. Ἡ λ. καὶ εἰς ἔγγρ. τοῦ 18ου αἰ. ἀπὸ Θεσσ. (Ζαγορ.)

1) Ὁ εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἀνήκων ἡ πλησίον αὐτοῦ ζῶν ἡ εὐρισκόμενος ἡ ἐξ αὐτοῦ προερχόμενος Αἴγιν. Ἀλόνν. Μακεδ. (Κολινδρ. Λιτόχ. Μύρκιν. κ.ά.) Στερελλ. (Δεσφ. κ.ά.): *Ψάγια γιαλήσια Αἴγιν. Ἀμμος γιαλήθους Δεσφ. Γιαλήθους ἀγέρας Κολινδρ. Γιαλήθα νουτιὰ αὐτόθι. "Ἀν'ξί τοῦ γιαλήθου παραθύρ' (τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν εὐρισκόμενον) Λιτόχ. Αὐτὰ τὰ ψάγια τὰ λέμι γιαλήθα τσιγροῦθα Μύρκιν. Μάξιφι ἔναν τρουβᾶ ἀλάτ' γιαλήθου 'ς τοῦ 'κρουτήρ' (=ἀκρωτήρι) Ἀλόνν. || Ἄσμ.*

Μπαρμπούνι μου θαλασσινὸ καὶ ψάρι μου γιαλήσιο, ὁποιος μοῦ πῇ νὰ σ' ἀρνηθῶ, τὸ αἶμα του θὰ χύσω Αἴγιν. Ἡ σημ. καὶ εἰς ἔγγρ. τοῦ 18ου αἰ. ἀπὸ Θεσσ. (Ζαγορ.): *«Τὰ ψαράκια τὰ γιαλήσια εἰς τὸ τραπέζι νὰ ἔλθουν λαχτα-ρῶν. β) Τὸ θαλάσσιον ζῶον Ὁλοθοῦριος ὁ ψῶλος (Holothur-ius psolus), τῆς οἰκογ. τῶν Ἐχινοδέρμων (Echinodermi) Ἀν-*

τίπαζ. Ἐρεικ. Ἡπ. (Πάργ. κ.ά.) Κέρκ. Μαθράκ. Παξ. κ.ά.: *'Σ τὸ βάτο τῇ θάλασσας τσοῦ βάρους εἶναι οἱ γιαλήσιοι καὶ βόσκουνε (βάρους = ὑφάλους) Ὁθων. Μάζωνε γιαλή-σιους γιὰ νὰ δολώσῃ τὰ παραγάδια του Ἐρεικ. Οἱ γιαλή-σιοι εἶναι σὰν ἀνθρωπινὸ πρᾶμα μὲ τὸ συμπάθειο (ἀνθρωπινὸ πρᾶμα = ἀνδρικὸν αἰδοῖον) Πάργ. Συνών. βίλλος, βῶτσος, γιαλόπουτσος, θαλασσινός, θαλασσόπουτσος, πουτσόγιαλος, ψωλή, ψωλή τῆς θάλασσας, ψωλιόγκος, ψῶλος, ψῶλος τῆς θάλασσας. γ) Ὁ ἐκ τοῦ Γιαλοῦ (τῆς Ἀντικύρας) προερχόμενος Στερελλ. ('Αράχ. Δεσφ.): *Για-λήθου σ'τάρ'. Δεσφ. 2) Συνεκδ., ὁ ἀνήκων εἰς τὴν θάλασσαν, ὁ θαλασσινὸς Α. Μαμμέλ., ἐνθ' ἂν.: Τὸ βεργὶ καὶ τὸ καμάκι, βουβοὶ πράκτορες τοῦ θανάτου, σταλτοὶ μέσ' ἀπ' τὴν βάρκα, σταματοῦν τ' ἀκούσιο σταμάτημα λυτρώνοντας τὰ γιαλήσια νυχτόβια ἀπ' τὸ μάργωμα τοῦ φωτὸς Α. Μαμμέλ., Θαλασσιν., 120 Βραχνὸ, λάβρο πουλλὶ τοῦ βράχου ὁ γλᾶρος, φτερου-γίζει ἰχνεύοντας τὰ πέλαα καὶ χυμίζει σὰν κουρσάρος γιαλή-σιος αὐτόθι. 13 Ἐνα λευκὸ χωριό, μὲ τίς γιαλήσιες του ὁμορφιές καὶ τίς βουνήσιες του χάρες Α. Μαμμέλ., Σταθμ., 91.**

γιαλιά ἡ, Κρήτ. ('Αποκόρ. Ἀχεντρ. Νεάπ. Σφακ.) για-λία Πόντ. ('Οφ).

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γιαλόω* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ι-ά. Πβ. Γ. Χατζιδ., Γλωσσολ. Μελέτ., 145 καὶ Ἀθηνᾶ 29 (1917), 201.

1) Τὸ παράλιον μέρος, ἡ παραλία, ἡ ἀκρογιαλιά ἐνθ' ἂν.: *Πλιά ξεστερά 'ναι 'ς τὴν γιαλιά παρὰ 'ς τὸ βουνὸ τὸ χειμῶνα Νεάπ. Ἐξώδωκ' ὁθὲ δὴ γιαλιά (ἐφυγε μὲ τὰ πρόβατα πρὸς τὴν παραλίαν) Ἀχεντρ. || Φρ. Ἡ πίσω για-λιά (=ἡ νότια ἀκτὴ τῆς Κρήτης, ἡ παραλία τοῦ Λιβυκοῦ πε-λάγους) || Ἄσμ.*

Καῖσιν ἀγόρια καὶ γιαλές καὶ Βουβαδοβρασκάδες (ἀγόρια = ὄρη, βουνά: Βουβαδοβρασκάδες = τὰ χωρία Βου-βᾶς καὶ Βρασκάς τῆς ἐπαρχ. Σφακίων) Σφακ.

Καὶ νὰ βρεθοῦν 'ς τὴν μάζωξη τὴ γενικὴ τῇ Κρήτης οὐλα τ' ἀγόρια κ' οἱ γιαλιές κι ὁ γέρο-Ψηλορείτης Κρήτ.

Οἱ Τοῦρκοι καῖσι τὰ χωριά, γιαλιές καὶ πάνω μέρος αὐτόθι. β) Ἡ ἀγορά, ὡς εὐρισκόμενη εἰς τὴν παραλίαν Ὁφ.: *Ἐπήγαμε 'ς σὴν γιαλιά || Ἄσμ.*

Κάμα, κάμα καματία, | ἄντρα σ' πάει 'ς σὴν γιαλιά φέρει σε ὄκουλι μαλλία (ὄκουλι = δεμάτιον).

γιαλιάζω Θράκ. ('Αλμ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γιαλόω*.

Ἐπὶ αἰγοπροβάτων, *σταλίζω ἡ σταλιάζω*, τὰ ὅπ. βλ.

γιαλιάστρα ἡ Ἡπ. (Παργ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γιαλόω* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ι-ά-στρα.

Τὸ Κοιλεντερωτὸν θαλάσσιον ζῶον Ἀκαλήφη ἡ κοινὴ ἡ Μέδουσα ἡ ὠτόεσσα (Acalephe communis): *Οἱ γιαλιά-στρες πλένε 'ς τὴν θάλασσα καὶ βγαίνουν μὲ τὸ κῦμα δῶ 'ς τὸν ἄμμο. Συνών. ἀγαλήφα, γιαλομούνα, για-λομούνι, κολλιιάστρα, κολλιτίσιανος, μουνάβρα, μουνάκλα, μουνί, μουνί τῆς θάλασσας, πουτί, σαλούφα, τσουκνίδα, τσοῦχτρα.*

